

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 941

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 25 noiembrie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
536.	— Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în vederea depistării și identificării organismelor dăunătoare și fenomenelor de fitotoxicitate la plante și produse vegetale	2–4
537.	— Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în domeniul fitosanitar	4–5
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 37 din 16 septembrie 2019 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	6–15

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în vederea depistării și identificării organismelor dăunătoare și fenomenelor de fitotoxicitate la plante și produse vegetale

Având în vedere Referatul de aprobare al Autorității Naționale Fitosanitare nr. 15.508 din 28.10.2019, în baza prevederilor:

— art. 5 alin. (1) din Legea nr. 139/2014 privind unele măsuri pentru reorganizarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a unor structuri aflate în subordinea acestuia, cu modificările ulterioare;

— art. 3 alin. (2) și (3) din Hotărârea Guvernului nr. 43/2015 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Fitosanitare; și

— art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigridină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. 1. — (1) Se aprobă tarifele pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în vederea depistării și identificării organismelor dăunătoare și fenomenelor de fitotoxicitate la plante și produse vegetale, prevăzute în anexele nr. 1 și 2, care fac parte integrantă din prezentul ordin.

(2) Tarifele prevăzute la alin. (1) nu conțin TVA.

Art. 2. — Autoritatea Națională Fitosanitară percepe tarifele stabilite în anexele la prezentul ordin pentru analizele și examenele de laborator realizate la:

a) probele de plante și produse vegetale prelevate la solicitare, inclusiv la cele prelevate din plante/produse vegetale destinate exportului în vederea depistării și identificării organismelor dăunătoare;

b) probele de plante și sol primite de la persoane fizice și juridice în vederea determinării fenomenelor de fitotoxicitate.

Art. 3. — Tarifele se achită de către operatorii economici sau persoanele fizice înainte de efectuarea analizelor de laborator.

Art. 4. — Costurile aferente transportului probelor vor fi suportate de persoanele fizice/juridice care solicită efectuarea analizelor.

Art. 5. — Tarifele prevăzute în prezentul ordin se actualizează anual prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, la propunerea Autorității Naționale Fitosanitare.

Art. 6. — Sumele încasate constituie venituri proprii ale Autorității Naționale Fitosanitare.

Art. 7. — Autoritatea Națională Fitosanitară va duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 8. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin, Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1.891/2015 privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în vederea depistării și identificării organismelor dăunătoare și fenomenelor de fitotoxicitate la plante și produse vegetale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 651 din 27 august 2015, se abrogă.

Art. 9. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în termen de 30 de zile de la publicare.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Dumitru Daniel Botănoiu,
secretar de stat

București, 4 noiembrie 2019.
Nr. 536.

ANEXA Nr. 1

TARIFE

pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în vederea depistării organismelor dăunătoare plantelor și produselor vegetale

Nr. crt.	Denumirea metodei/examenului de laborator	Tipul probei	Tarif (lei/analiză)
Analize virologice			
1.	DAS ELISA — virusuri fitopatogene, altele decât <i>Plum pox virus</i> , <i>Pepino mosaic virus</i> și <i>Tomato spotted wilt virus</i>	Plante și produse vegetale	188
2.	DAS ELISA — <i>Plum pox virus</i> , <i>Pepino mosaic virus</i> și <i>Tomato spotted wilt virus</i>	Plante și produse vegetale	191
3.	DAS ELISA — virusuri fitopatogene, altele decât <i>Pepino mosaic virus</i>	Semințe	449
4.	DAS ELISA — <i>Pepino mosaic virus</i>	Semințe	451

Nr. crt.	Denumirea metodei/examenului de laborator	Tipul probei	Tarif (lei/analiză)
Analize bacteriologice			
1.	Imunofluorescență indirectă — bacterii fitopatogene, altele decât <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> , <i>Ralstonia solanacearum</i> , <i>Clavibacter michigansiensis</i> ssp. <i>michiganensis</i> și <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>vesicatoria</i>	Plante, semințe și produse vegetale	167
2.	Imunofluorescență indirectă pentru <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> , <i>Ralstonia solanacearum</i> , <i>Clavibacter michigansiensis</i> ssp. <i>michiganensis</i> și <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>vesicatoria</i>	Plante, semințe și produse vegetale	170
3.	Izolare pe mediu de cultură selectiv — bacterii fitopatogene	Plante, semințe, produse vegetale și apă	143
4.	Izolare pe mediu de cultură semiselectiv bacterii fitopatogene, altele decât <i>Erwinia amylovora</i>	Plante, semințe și produse vegetale	138
5.	Izolare pe mediu de cultură semiselectiv — <i>Erwinia amylovora</i>	Plante	140
6.	Izolare pe mediu de cultură neselectiv — bacterii fitopatogene	Plante, semințe și produse vegetale	131
7.	Teste biochimice — bacterii fitopatogene	Plante, semințe și produse vegetale	93
8.	Teste de patogenitate — bacterii fitopatogene	Plante, semințe și produse vegetale	93
9.	DAS ELISA — bacterii fitopatogene	Plante, semințe, produse vegetale și apă	188
Analize micologice			
1.	Depistare și identificare morfologică ciuperci fitopatogene prin metoda camerelor umede	Plante, semințe și produse vegetale	197
2.	Depistare și identificare morfologică ciuperci fitopatogene prin izolare pe mediu de cultură, altele decât <i>Monilinia fructicola</i>	Plante, semințe și produse vegetale	218
3.	Depistare și identificare morfologică ciuperci fitopatogene prin izolare pe mediu de cultură pentru <i>Monilinia fructicola</i>	Plante și produse vegetale	220
4.	Depistare și identificare morfologică ciuperci fitopatogene prin izolare pe mediu de cultură malț agar	Semințe <i>Zea mays</i> (porumb)	408
5.	Depistare și identificare morfologică ciuperci fitopatogene prin spălarea semințelor	Semințe	155
6.	Depistare și identificare morfologică akinetosporangi de <i>Synchytrium endobioticum</i> prin spălarea solului	Sol	196
7.	Depistare macroscopică tumori <i>Synchytrium endobioticum</i>	Tuberculi <i>Solanum tuberosum</i> (cartof)	37
8.	Depistare macroscopică scleroți de <i>Claviceps purpurea</i>	Semințe	35
9.	Identificare morfologică ciuperci fitopatogene	Plante, semințe și produse vegetale	135
10.	Depistare și identificare <i>Synchytrium endobioticum</i> prin teste biologice	Sol	221
Analize entomologice			
1.	Depistare insecte/acarieni prin examinare macroscopică, microscopică și identificare morfologică	Plante, semințe și produse vegetale	81
Analize nematologice			
1.	Depistarea nematozilor din genul <i>Ditylenchus</i> din organe vegetale (bulbi, tuberculi, rizomi, cormi și semințe și identificare morfobiometrică <i>Ditylenchus dipsaci</i> și <i>Ditylenchus destructor</i>	Plante, semințe, produse vegetale, sol și substrat	87
2.	Depistare nematozi filiformi, alții decât <i>Ditylenchus</i> spp., prin migrare și identificare morfobiometrică	Plante, semințe și produse vegetale	85
3.	Depistarea nematozilor cu chiști din genul <i>Globodera</i> și identificare morfobiometrică <i>Globodera rostochiensis</i> și <i>Globodera pallida/tabacum</i>	Sol	86
4.	Depistare nematozi cu chiști, alții decât <i>Globodera</i> spp., prin flotație-elutriere, flotație-centrifugare și identificare morfobiometrică	Plante și sol	84
5.	Depistare nematozi filiformi prin elutriere, cernere, migrare și identificare morfobiometrică	Sol	86
6.	Depistare nematozi fitoparaziți prin extracție enzimatică și identificare morfobiometrică	Plante	85

Nr. crt.	Denumirea metodei/examenului de laborator	Tipul probei	Tarif (lei/analiză)
7.	Identificare morfobiometrică nematozi fitoparaziți	Nematozi izolați	77
8.	Analiza cantitativă nematozi fitoparaziți	Plante, produse vegetale și sol	88
Analize de biologie moleculară			
1.	PCR MULTIPLEX — organisme dăunătoare, altele decât <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> și <i>Ralstonia solanacearum</i>	Plante, semințe și produse vegetale	337
2.	PCR MULTIPLEX — <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> , <i>Ralstonia solanacearum</i>	Plante, semințe și produse vegetale	339
3.	PCR UNIPLEX	Plante, semințe și produse vegetale	309
4.	IC RT-PCR	Plante și produse vegetale	222
5.	RFLP	Plante și produse vegetale	200
6.	PCR Revers Transcris	Plante și produse vegetale	744
7.	PCR NESTED	Plante și produse vegetale	320
8.	Real time PCR	Plante și produse vegetale	569

ANEXA Nr. 2

TARIFE
pentru efectuarea analizelor de laborator în vederea determinării fenomenelor de fitotoxicitate din probe de plante și sol

Nr. crt.	Denumirea metodei/tehnicii de laborator	Tarif (lei/analiză)
1.	Determinarea substanțelor active din plante prin tehnica GC/MS	407
2.	Determinarea substanțelor active din sol prin tehnica GC/MS	407
3.	Determinarea substanțelor active din plante prin tehnica LC/MS	467
4.	Determinarea substanțelor active din sol prin tehnica LC/MS	467

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN
privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în domeniul fitosanitar

Având în vedere Referatul de aprobare al Autorității Naționale Fitosanitare nr. 15.577 din 29.10.2019, în baza prevederilor:

— art. 5 alin. (1) din Legea nr. 139/2014 privind unele măsuri pentru reorganizarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a unor structuri aflate în subordinea acestuia, cu modificările ulterioare;

— art. 3 alin. (2) și (3) din Hotărârea Guvernului nr. 43/2015 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Fitosanitare, cu modificările ulterioare;

— art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. 1. — (1) Se aprobă tarifele pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în domeniul fitosanitar, prevăzute în anexele nr. 1 și 2.

(2) Tarifele prevăzute la alin. (1) nu conțin TVA.

Art. 2. — Autoritatea Națională Fitosanitară percepe tarifele stabilite în anexele nr. 1 și 2 pentru analizele și examenele de laborator realizate la:

a) probele de produse de protecție a plantelor primite de la persoane fizice și juridice în vederea determinării calității acestora;

b) probele de legume, fructe și cereale din producția internă prelevate la solicitarea persoanelor fizice sau juridice în vederea determinării reziduurilor de pesticide.

Art. 3. — Tarifele se achită de către operatorii economici sau persoanele fizice înainte de efectuarea analizelor.

Art. 4. — Costurile aferente transportului probelor vor fi suportate de persoanele fizice/juridice care solicită efectuarea analizelor.

Art. 5. — Tarifele prevăzute în prezentul ordin se actualizează anual prin ordin al ministrului agriculturii și

dezvoltării rurale, la propunerea Autorității Naționale Fitosanitare.

Art. 6. — Sumele încasate constituie venituri proprii ale Autorității Naționale Fitosanitare.

Art. 7. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 8. — Autoritatea Națională Fitosanitară va duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 9. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin, Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 748/2015 privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator în domeniul fitosanitar, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 323 din 13 mai 2015, se abrogă.

Art. 10. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în termen de 30 de zile de la publicare.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Dumitru Daniel Botănoiu,
secretar de stat

București, 4 noiembrie 2019.
Nr. 537.

ANEXA Nr. 1

TARIFE

pentru efectuarea analizelor de laborator în vederea determinării calității produselor de protecție a plantelor

Nr. crt.	Denumirea metodei/examenului de laborator	Tariful (lei/analiză)
1	Determinarea densității	41
2	Determinarea gradului de dizolvare și stabilitate a soluției	42
3	Determinarea spumei persistente	29
4	Determinarea stabilității soluției	41
5	Determinarea stabilității emulsiei	41
6	Determinarea pH-ului	39
7	Determinarea suspensibilității	81
8	Determinarea reziduuului la cernere umedă	81
9	Determinarea umectabilității	28
10	Determinarea concentrației de mancozeb	87
11	Determinarea concentrației de sulf	67
12	Determinarea concentrației de cupru	74
13	Determinarea concentrației substanțelor active din pesticide prin tehnica HPLC-UV pe fază normală	871
14	Determinarea concentrației substanțelor active din pesticide prin tehnica HPLC-UV pe fază inversată	742
15	Determinarea concentrației substanțelor active din pesticide prin tehnica HPLC-UV și separare prin schimb ionic	674
16	Determinarea concentrației substanțelor active din pesticide prin tehnica GC-FID pe coloană polară	466
17	Determinarea concentrației substanțelor active din pesticide prin tehnica GC-FID pe coloană nepolară	608
18	Determinarea concentrației substanțelor active prin tehnica GC/MS	554
19	Determinarea concentrației substanțelor active prin tehnica LC/MS	556

ANEXA Nr. 2

TARIFE

pentru efectuarea analizelor de laborator în vederea determinării reziduurilor de pesticide la legume, fructe și cereale

Nr. crt.	Denumirea metodei/tehnicii de laborator	Tarif (lei/analiză)
1	Determinarea reziduurilor de pesticide prin metoda LC-MS	311
2	Determinarea reziduurilor de pesticide prin metoda GC-MS/MS	277
3	Determinarea reziduurilor de ditiocarbamați prin metoda monoreziduală GC-MS/MS (mancozeb, maneb, metiram, propineb, thiram, ziram)	256

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 37

din 16 septembrie 2019

Dosar nr. 609/1/2019

Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile — președintele completului
Lavinia Curelea	— judecător la Secția I civilă
Sorinela Alina Macavei	— judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Paraschiv	— judecător la Secția I civilă
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Simona Gina Pietreanu	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbărcă	— judecător la Secția I civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept învestit cu soluționarea Dosarului nr. 609/1/2019 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă, raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 274 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Suceava — Secția I civilă, în Dosarul nr. 5.049/285/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la termenul din 3 iunie 2019 s-a dispus acordarea unui nou termen în vederea soluționării prezentei sesizări, completul având nevoie de timp suplimentar pentru analizarea și lămurirea tuturor aspectelor ce fac obiectul cauzei. Se mai referă că raportul întocmit de judecătorul-raportor a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse de către părți puncte de vedere.

Doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele completului, constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra admisibilității sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul Suceava — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din data de 8 februarie 2019, în Dosarul nr. 5.049/285/2017, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

„1. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, văzând că dovada dreptului de proprietate pentru reconstituire se face conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1/2000, dacă îndreptățirea la reconstituire poate rezulta, din perspectiva prevederilor art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și din aplicarea principiului bunei-credințe, văzând culpa comisiilor de fond funciar cu ocazia emiterii titlului de proprietate și trecerea a 13 ani de la emiterea titlului de proprietate până la formularea acțiunii de constatare a nulității absolute a acestuia. Se are în vedere, pe de altă parte, eventuala culpă a petentei raportat la prevederile art. 12 alin. (3) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, care nu a depus niciun act doveditor conform documentațiilor înaintate de comisiile de fond funciar, faptul că este vorba de terenuri cu vegetație forestieră, ce constituie bunuri de interes național conform prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 26/1996 — Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare, că petenta a folosit și exploatat terenul cu vegetație forestieră 13 ani până în prezent, văzând că prin acțiunea dedusă judecății se invocă un motiv de nulitate absolută a titlului de proprietate.

2. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (31) din Legea nr. 1/2000, în sensul dacă aceste prevederi se raportează la suprafața de teren cu vegetație forestieră ce a aparținut în proprietatea, înzestrarea, folosința sau administrarea unităților de cult, ca subiecte de drept individuale care au solicitat reconstituirea dreptului de proprietate, sau la terenul ce a aparținut, în aceleași modalități, cultului religios din care acestea fac parte.

3. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, respectiv, dacă este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate atât fostul proprietar, cât și titularul unui drept de folosință considerat «proprietar util».

4. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (31) din Legea nr. 1/2000, respectiv dacă aceste prevederi se aplică «automat» și cererilor de reconstituire formulate anterior intrării în vigoare a acestor prevederi, văzând că hotărârea de reconstituire a dreptului de proprietate a comisiei județene de fond funciar a fost emisă după intrarea în vigoare a acestor dispoziții legale.”

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-au invocat chestiunile de drept

2. Potrivit încheierii de sesizare, cauza are ca obiect acțiunea de constatare a nulității absolute a titlului de proprietate emis la

data de 10 septembrie 2004 de către comisia județeană de stabilire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, formulată de reclamanta Regia Națională a Pădurilor — Romsilva prin Direcția Silvică Suceava, temeiul de drept al acțiunii fiind prevederile art. III alin. (1) lit. a) pct. (vi) din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 169/1997*).

3. Situația de fapt nu prezintă un grad de dificultate deosebit, nefiind contestată sau susceptibilă de interpretări contradictorii, respectiv: la data de 2 martie 2000, unitatea de cult pârâtă a formulat cererea de reconstituire a dreptului de proprietate pentru 30 ha de pădure, conform prevederilor art. 29 din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 1/2000*). Cererea de reconstituire nu a fost însoțită de înscrisuri doveditoare, conform documentațiilor înaintate de comisiile de aplicare a legislației de fond funciar. Prin hotărârea Comisiei județene de stabilire a dreptului de proprietate Suceava nr. xxx/26.06.2003 s-a validat dreptul de proprietate în beneficiul unității de cult pârâte, ulterior fiind emis titlul de proprietate nr. xxx/10.09.2004, contestat în prezenta cauză.

4. Ulterior emiterii titlului de proprietate nr. xxx/10.09.2004, după parcurgerea mai multor cicluri procesuale, prin Decizia nr. 147/A din 13 noiembrie 2013, pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția I civilă în Dosarul nr. 1.162/1/2010*, menținută prin Decizia nr. 3.332 din 27 noiembrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă pronunțată în același dosar, s-a statuat definitiv și irevocabil faptul că Fundația Fondul Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei nu a avut vreodată calitatea de proprietar asupra suprafețelor de fond forestier revendicate, ci istoric și juridic, proprietatea asupra terenurilor folosite de către această fundație a aparținut statului, fie acesta statul austriac, statul austro-ungar ori statul român.

III. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

5. Prin Încheierea din data de 8 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.049/285/2017, Tribunalul Suceava — Secția I civilă a constatat admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de faptul că:

6. De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 29 alin. (2) și alin. (31) din Legea nr. 1/2000 depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât prezenta acțiune de constatare a nulității absolute a titlului de proprietate pune în discuție îndreptățirea unității de cult pârâte la reconstituirea dreptului de proprietate în baza acestor prevederi legale, părțile, respectiv practica judiciară exprimând puncte de vedere contrare cu privire la incidența și interpretarea acestora.

7. În mod greșit apelanta-pârâtă contestă relevanța acestor dispoziții legale în cauză: conform prevederilor art. 479 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, aplicarea legii de către prima instanță. În cauză, memoriul de apel conține ample referiri la aceste prevederi legale, deci chiar apelanta a investit instanța de apel cu analizarea acestora; de asemenea, considerentele sentinței apelate și întâmpinările din apel dezbat aceste chestiuni de drept.

8. Chestiunea de drept enunțată este nouă, deoarece prin consultarea jurisprudenței s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre.

9. Caracterul de noutate se raportează, mai întâi, la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform prevederilor art. 519 din noul Cod de procedură civilă.

10. Instanța de trimitere apreciază că, în mod greșit, apelanta susține că toate chestiunile de drept supuse dezbaterii în prezenta procedură nu au caracter de noutate la nivelul Tribunalului Suceava.

11. Cele aproximativ 580 de dosare similare au fost introduse în același interval de timp, anterior neexistând astfel de litigii, multitudinea acestor dosare fiind generată de pronunțarea de către Curtea de Apel Cluj — Secția I civilă a Deciziei nr. 147/A din 13 noiembrie 2013, în Dosarul nr. 1.162/1/2010*, menținută prin Decizia nr. 3.332 din 27 noiembrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă, pronunțată în același dosar.

12. De altfel, până în prezent, doar două completuri de judecată din cele șapte ce funcționează la nivelul Tribunalului Suceava — Secția I civilă în materia apelurilor civile declarate conform prevederilor noului Cod de procedură civilă s-au pronunțat asupra apelurilor, un alt complet de apel a repus pe rol două litigii, iar altul a făcut referire la demararea prezentei proceduri. Într-un număr semnificativ de cazuri, litigiile sunt încă în curs de soluționare la nivelul Tribunalului Suceava. Practic, un procent foarte redus din totalul celor aproximativ 580 de dosare a fost soluționat definitiv, având în vedere că un procent covârșitor din aceste litigii nu a fost încă înregistrat pe rolul Tribunalului Suceava, fiind încă în curs de soluționare în primă instanță, la nivelul judecătorilor de pe raza Tribunalului Suceava.

13. Nu rezultă astfel o practică constantă și consacrată a Tribunalului Suceava în privința chestiunilor de drept din prezenta sesizare; din contră, se conturează un interes major pentru modul de soluționare a prezentei sesizări, iar mai multe completuri de judecată au luat în calcul suspendarea judecării, conform prevederilor art. 520 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

14. Chestiunile de drept ce fac obiectul sesizării prezintă un grad ridicat de dificultate, văzând, în primul rând, complexitatea și amploarea apărărilor și argumentațiilor părților. În al doilea rând, complexitatea analizei de drept se circumscrie incidenței prevederilor și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, asemenea corelări impunând o argumentație amplă și particularizată. În al treilea rând, chestiunile de drept sesizate impun analiza corelată a mai multor norme de drept [art. 6 alin. (1), art. 29 alin. (2) și alin. (31) din Legea nr. 1/2000, art. 4 alin. (1) din Legea nr. 26/1996 — Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 26/1996*), art. 12 alin. (3) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991 (*Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991*), Codul civil austriac]. Mai mult, aceste prevederi au suferit mai multe modificări pe parcursul desfășurării procedurii de reconstituire [de esență fiind modificările aduse Legii nr. 1/2000 prin Legea nr. 400/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 102/2001 privind modificarea și completarea Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, precum și modificarea și completarea Legii nr. 18/1991, republicată (*Legea nr. 400/2002*)]. În plus, legislația de fond funciar incidentă în cauză se impune a fi corelată cu dispozițiile legale de drept comun, ce reglementează regimul juridic al nulităților absolute, întrucât petitul cauzei îl constituie constatarea nulității absolute a titlului de proprietate.

De asemenea, analiza chestiunilor de drept sesizate impune aplicarea regulilor interpretative (logico-gramaticală, respectiv sistematică) a unor principii constituționale (principiul neretroactivității legii) și procedurale (principiul disponibilității), precum și a normelor de aplicare în timp a legii civile. În al patrulea rând, dificultatea chestiunilor de drept sesizate rezultă din necesitatea împiedicării apariției unei jurisprudențe neunitare, fiind vorba de circa 580 de dosare similare.

15. Instanța de sesizare apreciază că, față de multitudinea cauzelor și complexitatea chestiunilor de drept incidente, practica judiciară neunitară este inerentă, impunându-se statuarea unor dezlegări de principiu de către instanța supremă.

16. S-a arătat că, în prezent, există deja o practică neunitară la nivelul judecătorilor de pe raza Tribunalului Suceava, fiind pronunțate zeci de soluții, atât în sensul admiterii acțiunilor, cât și în sensul respingerii acestora.

17. Chestiunile de drept supuse dezbaterii sunt de interes general, prezentând o mare importanță pentru societate, față de numărul foarte mare de petenți, părți în cadrul celor 580 de dosare și având în vedere că fiecare litigiu se referă la suprafața de 30 ha pădure, în total 17.000 ha pădure, și că suprafețele cu vegetație forestieră constituie bunuri de interes național, conform prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 26/1996, preluate și în actualul Cod silvic [art. 3 alin. (1) din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare].

18. S-a mai arătat că problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data sesizării.

19. Tribunalul Suceava, instanța de sesizare, a arătat că soluționează cauza în ultimă instanță, conform prevederilor art. 5 alin. (1) din titlul XIII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu dispozițiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare.

IV. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept

20. Potrivit încheierii de sesizare, opinia completului de judecată al Tribunalului Suceava — Secția I civilă asupra celor 4 chestiuni de drept invocate este următoarea:

21. Conform prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, pentru a beneficia de reconstituirea dreptului de proprietate, unitatea de cult trebuie să probeze că fondul bisericesc al cultului de care aparține a avut calitatea de proprietar asupra terenului cu vegetație forestieră, ce face obiectul reconstituirii.

22. Potrivit prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1/2000, „(1) *La stabilirea, prin reconstituire, a dreptului de proprietate pentru terenurile agricole și forestiere, în conformitate cu prevederile prezentei legi, comisiile comunale, orașenești, municipale și comisiile județene, constituite potrivit legii, vor verifica în mod riguros existența actelor doveditoare prevăzute la art. 9 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, republicată, precum și pertinenta, verosimilitatea, autenticitatea și concludența acestor acte, ținându-se seama și de dispozițiile art. 11 alin. (1) și (2) din aceeași lege*”.

23. Această rigurozitate a înscrisurilor doveditoare se impune a fi respectată, în primul rând, de către petentă, care avea obligația de a le anexa cererii de reconstituire, conform prevederilor art. 12 alin. (3) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, potrivit căreia „*La cerere se*

vor anexa: acte de proprietate, certificat de moștenitor, hotărâre judecătorească, dacă există, în toate cazurile certificat de naștere, certificat de deces al autorului în cazul moștenitorilor, precum și orice alte acte din care să rezulte dreptul de proprietate asupra terenului solicitat.” Rezultă, astfel, clar și neechivoc, că petenta avea obligația de a proba cu înscrisuri dreptul de proprietate al cultului religios, încă de la demararea procedurii de reconstituire, odată cu depunerea cererii de reconstituire.

24. Verificarea cu rigurozitate a înscrisurilor doveditoare revine ulterior, ca obligație, comisiilor de aplicare a legislației fondului funciar, conform atribuțiilor legale în materie, respectiv, în prima etapă, comisiei locale de fond funciar, iar, în a doua etapă, comisiei județene de fond funciar.

25. Chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată constituie interpretarea acestor dispoziții legale, prin prisma prevederilor art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

26. Instanța de trimitere apreciază că unitatea de cult petentă se bucură de un „bun” în sensul prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, văzând că a beneficiat de reconstituirea dreptului de proprietate, în temeiul deciziei administrative a comisiei județene de stabilire a dreptului de proprietate, urmată de emiterea titlului de proprietate. Aceste aspecte se coroborează cu împrejurarea că petenta a folosit și a exploatat terenul pădure timp de 13 ani, până la contestarea titlului său de proprietate în instanță, exercitând, în acest interval de timp, toate prerogativele dreptului de proprietate.

27. Rămâne de examinat dacă ingerința în folosința „bunului”, în sensul analizat mai sus, este justificată, ceea ce impune respectarea a trei condiții: legalitatea măsurii, intervenirea unei cauze de „utilitate publică” și respectarea exigenței de proporționalitate, ceea ce semnifică menținerea unui just echilibru între cerințele de interes general ale comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului, astfel cum rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (*Cauza Brumărescu împotriva României, Cauza Străin și alții împotriva României*).

28. Instanța de sesizare apreciază că este dată legalitatea măsurii, pentru constatarea nulității absolute a titlului de proprietate invocându-se incidența prevederilor art. III alin. (1) lit. a) pct. (vi) din Legea nr. 169/1997, conform căreia sunt lovite de nulitate absolută, potrivit dispozițiilor legislației civile, aplicabile la data încheierii actului juridic, actele de reconstituire a dreptului de proprietate asupra unor terenuri forestiere pentru persoanele care nu au deținut anterior în proprietate astfel de terenuri.

29. Trebuie avute în vedere și dispozițiile legale de drept comun ce reglementează regimul juridic al nulităților absolute. Astfel, nulitatea absolută a actelor juridice operează în cazul încălcării unor norme legale imperative, aceasta retroactivează, lipsind în totalitate de efecte juridice respectivul act juridic. Cazurile de nulitate absolută sunt uneori expres prevăzute de lege, însă alteori nulitatea este virtuală, rezultând implicit din textul de lege. Așadar, pentru ca un act juridic să fie sancționat cu nulitate absolută nu este necesar ca această sancțiune să fie menționată expres printr-o dispoziție a legii. De regulă, normele imperative atrag, în cazul nerespectării lor, sancțiunea nulității absolute față de scopul urmărit de acestea, anume ocrotirea unui interes general.

30. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere este reglementată, în mod evident, de norme imperative, de ordine publică, întrucât protejează un interes

general și nu permit abateri de la conduita impusă (art. 24 și următoarele din Legea nr. 1/2000). Se are în vedere și faptul că terenurile cu vegetație forestieră constituie bunuri de interes național, conform prevederilor art. 4 alin. 1 din Legea nr. 26/1996.

31. Prin urmare, s-a apreciat că suntem în prezența unei cauze de „utilitate publică”, impunându-se respectarea unor norme imperative, de ordine publică, astfel cum s-a argumentat mai sus.

32. În continuare, instanța de sesizare a arătat că rămâne de examinat asigurarea raportului de proporționalitate, sub acest aspect, având, pe de o parte:

a) buna-credință a petentei, prezumată legal, care constituie o modalitate de dobândire a dreptului de proprietate în cazuri expres prevăzute de lege și alături de altele condiții legale (de exemplu, în cazul uzucapiunii);

b) culpa comisiilor de fond funciar, cu ocazia emiterii titlului de proprietate, raportat la verificările ce le reveneau, conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1/2000;

c) trecerea a 13 ani de la emiterea titlului de proprietate, până la formularea acțiunii de constatare a nulității absolute a acestuia, timp în care petenta a exercitat nestingherită toate prerogativele dreptului de proprietate.

33. Pe de altă parte, se evidențiază următoarele:

a) culpa unității de cult petente, raportat la prevederile art. 12 alin. (3) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, care nu a depus niciun act doveditor, conform documentațiilor înaintate de comisiile de fond funciar, aceasta având obligația de a depune înscrisurile doveditoare odată cu demararea procedurii de reconstituire, prin depunerea cererii de reconstituire;

b) terenurile cu vegetație forestieră beneficiază de un regim juridic special, distinct de terenurile cu altă categorie de folosință. Acestea constituie bunuri de interes național, conform prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 26/1996, ceea ce semnifică faptul că reprezintă bunuri de interes general, interes ce trebuie să prevaleze;

c) în cauză se invocă un caz de nulitate absolută a titlului de proprietate al unității de cult petente, fiind vorba de cea mai drastică sancțiune juridică ce poate afecta un drept. Regulile care guvernează regimul juridic al nulității absolute sunt următoarele: aceasta poate fi invocată de oricine justifică interes; nulitatea absolută poate fi invocată oricând, pe cale de acțiune sau de excepție, fiind deci imprescriptibilă; în principiu, nulitatea absolută nu poate fi acoperită prin confirmare, excepțiile fiind expres și limitativ prevăzute de lege (de exemplu, art. 1.010 din Codul civil, art. 303 din Codul civil). Această a treia regulă este consecința inerentă a primelor două și se explică prin caracterul general al interesului ocrotit de norma juridică;

d) petenta a folosit și exploatat suprafața de 30 de ha pădure timp de 13 ani, exercitând în plenitudine prerogativele dreptului de proprietate, rezultând, în beneficiul său, un activ patrimonial important față de valoarea economică deosebită a pădurilor.

34. Punând în balanță cele două categorii de argumente mai sus arătate, instanța de trimitere a constatat că nu rezultă impunerea unei sarcini speciale și exorbitante în privința petentei. De asemenea, se poate considera și că aceasta a fost despăgubită, raportat la argumentele din prima categorie, prin încasarea beneficiilor materiale generate de folosirea și exploatarea timp de 13 ani a suprafeței de 30 ha pădure. Aceste despăgubiri pot fi considerate un just remediu material pentru neregularitățile din procedura de reconstituire, imputabile instituțiilor statului.

35. Prin evidențierea celor două categorii de argumente instanța de trimitere a avut ca scop o expunere echilibrată,

nepărtinitoare, care să prezinte argumentele favorabile fiecărei părți. De asemenea, a arătat că se urmărește a se asigura particularizarea impusă de solicitarea de dezlegare a unor chestiuni de drept de către instanța supremă, pentru justa apreciere în drept raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care este foarte nuanțată și particularizată și impune stabilirea unui grad foarte ridicat de similaritate. Mai mult, cele două categorii de argumente se regăsesc și în celelalte cauze similare, existând deci un risc major de a se genera practică judiciară neunitară. Repetitivitatea acestora asigură cerința abstractizării chestiunilor de drept sesizate, specifică prezentei proceduri.

36. Interpretarea unor norme juridice prin prisma prevederilor Curții Europene a Drepturilor Omului constituie, în mod evident, o chestiune de drept, iar raportarea la prevederile Convenției impune relevarea circumstanțelor esențiale ale cauzei, în absența cărora nu se poate asigura cerința de proporționalitate mai sus arătată.

37. În niciun caz, prin prezenta sesizare, nu se solicită aprecieri asupra situației de fapt, care, de altfel, este simplă, clară și necontestată. Instanța de sesizare a arătat că, în mod greșit, apelanta susține că se solicită dezlegări asupra situației de fapt: nicio parte nu contestă nedepunerea actelor doveditoare odată cu cererea de reconstituire, nici trecerea a 13 ani de la emiterea titlului de proprietate, nici folosirea și exploatarea terenului cu vegetație forestieră în acest interval de timp etc.

38. Cu privire la cea de-a doua chestiune din întrebarea prealabilă, instanța de sesizare a arătat că dispozițiile art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000 prevăd expres că este vorba de terenurile ce au aparținut în proprietatea, înzestrarea, folosința sau administrarea unităților de cult, ca subiecte de drept individuale, întrucât legiuitorul utilizează expresiile „care au avut”, respectiv „pe care le-au avut” cu referire directă la unitățile de cult. Aceasta reprezintă interpretarea logico-gramaticală a textului legal, prin analiza morfologică și sintactică a dispozițiilor legale, precum și a raționamentelor logice.

39. Recurgând la interpretarea sistematică, prin care se determină înțelesul unei norme juridice în funcție de locul pe care îl ocupă în cadrul actului normativ din care face parte, coroborat cu celelalte dispoziții ale acestuia, se rețin următoarele: prevederile art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000 sunt redactate după prevederile art. 29 alin. (2) din aceeași lege, care anterior a reglementat deja reconstituirea dreptului de proprietate prin valorificarea drepturilor deținute de cultul religios din care unitatea de cult face parte. Rezultă că drepturile aparținând cultului religios au fost expres reglementate în art. 29 alin. (2), iar dacă legiuitorul le-ar fi avut în vedere și în contextul art. 29 alin. (3¹), în mod logic, ar fi făcut vorbire și în cadrul acestui alineat de cultul religios, astfel cum a procedat la alin. (2). Nu este permis interpretului a adăuga la textul legal.

40. Dispozițiile art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000 fac trimitere la structurile de cult prevăzute la alin. (2). Această trimitere are rolul de a determina care categorie de unități de cult este beneficiara acestor dispoziții legale, impunându-le, în prealabil, formalitatea constituirii legale, nu extinde drepturile care pot fi valorificate în contextul acestor dispoziții legale, drepturi pe care le reglementează, expres și clar, după această trimitere la prevederile alin. (2).

41. Prevederile art. 72 introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 180/2000 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor,

aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, invocate de unitatea de cult, fac vorbire, într-adevăr, de bunurile fondului bisericesc al cultului de care aparțin unitățile de cult, însă sunt restrictive, referindu-se exclusiv la cele deținute în proprietate de acesta. Astfel, aceste prevederi legale asigură punerea în aplicare a prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, nu a prevederilor art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000. De altfel, prevederile regulamentare nu ar putea extinde domeniul de aplicare a legii, având o forță juridică inferioară acestora.

42. Referitor la cea de-a treia chestiune, calitatea de „proprietar util” a fost invocată, ca apărare, în memoriul de apel, fiind considerată suficientă pentru reconstituirea dreptului de proprietate în unele decizii ale Tribunalului Suceava — Secția I civilă.

43. Prevederile art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 se referă, în mod expres, la fostele proprietăți ale fondului bisericesc al cultului religios din care face parte unitatea de cult petentă, stipulându-se „dacă acesta a avut în proprietate terenuri forestiere”.

44. Proprietatea este dreptul unei persoane de a se bucura și de a dispune de un lucru, în mod exclusiv și absolut, însă în limitele legii. Atributele dreptului de proprietate sunt: posesia („*ius utendi*”), folosința („*ius fruendi*”) și dreptul de dispoziție („*ius abutendi*”). Deci, dreptul de folosință constituie doar una dintre prerogativele proprietății, astfel că nu se poate stabili o relație de echivalență între cele două noțiuni juridice, proprietate, respectiv folosință.

45. Noțiunea de „proprietar util” sau „proprietate utilă” nu este reglementată de legislația de fond funciar, nici în contextul prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 18/1991), nici prin dispozițiile Legii nr. 1/2000, ale căror stipulații fac obiect de dezbatere în prezenta cauză.

46. Aceste noțiuni juridice erau reglementate de Codul civil austriac, în contextul căruia proprietatea asupra unui bun imobiliar putea fi împărțită între „proprietarul direct” (care avea drept asupra substanței lucrului) și „proprietarul util” (care exercita un drept de folosință), dar nu au fost preluate de legislația de fond funciar, sub imperiul căreia se desfășoară prezentul litigiu, nefiind reglementate de această legislație. Astfel, acestea nu pot fi valorificate prin prisma prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000.

47. Dispozițiile Codului civil austriac, respectiv ale legislației de fond funciar, ultima intrată în vigoare începând cu anul 1991, constituie regimuri juridice diferite, care nu s-au intersectat nici din punctul de vedere al perioadei de timp în care s-au aflat în vigoare.

48. Astfel, nu pot fi „împrumutate” noțiuni juridice dintr-o legislație anterioară, la care dispozițiile Legii nr. 1/2000 nu fac trimitere, în caz contrar fiind în prezența unei „*lex tertia*”, ce nu poate fi stabilită pe cale judiciară.

49. Când legiuitorul a dorit să valorifice un simplu drept de folosință, în contextul legislației de fond funciar, a prevăzut dispoziții exprese în acest sens [de exemplu, art. 19, art. 24 alin. (1), art. 36 alin. (2) din Legea nr. 18/1991], acestea fiind de strictă interpretare, întrucât regula în materie de fond funciar este retrocedarea fostelor proprietăți pe calea reconstituirii dreptului de proprietate.

50. De altfel, sub imperiul legislației de fond funciar, valorificarea unui drept de folosință se circumscrie constituirii unui drept de proprietate. În schimb, reconstituirea dreptului de proprietate presupune preexistența unui drept de proprietate deplin [art. 8 alin. (1) și (2) din Legea nr. 18/1991, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 18/1991].

51. În contextul prevederilor art. 29 din Legea nr. 1/2000, când legiuitorul a înțeles să permită valorificarea unui simplu drept de folosință, a utilizat noțiuni distincte de dreptul de proprietate, de exemplu, drept de administrare sau înzestrare [art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000]. Se impune a se da eficiență principiului conform căruia interpretului nu îi este permis a adăuga la lege.

52. Cu privire la ultima chestiune din sesizare, instanța de trimitere a arătat că reconstituirea dreptului de proprietate are loc „la cerere”, conform prevederilor art. 8 alin. (3) din Legea nr. 18/1991, fiind o materializare a principiului disponibilității, în materia fondului funciar. Cu alte cuvinte, reconstituirea dreptului de proprietate nu este luată în calcul din oficiu și se circumscrie pretențiilor formulate de petent, exprimate în cererea de reconstituire.

53. Alineatul (3¹) al art. 29 din Legea nr. 1/2000 a fost introdus prin Legea nr. 400/2002 și deci nu era în vigoare la momentul formulării cererii de reconstituire la data de 2 martie 2000, de esență fiind și respectarea principiului neretroactivității legii.

54. Este de reținut că hotărârea de validare a dreptului de proprietate a comisiei județene de fond funciar a intervenit după intrarea în vigoare a dispozițiilor alin. (3¹) al art. 29 din Legea nr. 1/2000.

55. În acest caz, de esență este aplicarea regulilor de tehnică legislativă, fiind importante, sub acest aspect, eventualele dispoziții tranzitorii. Acestea cuprind măsurile ce se instituie cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări, care urmează să fie înlocuită de noul act normativ.

56. Conform prevederilor art. 54 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 24/2000), dispozițiile tranzitorii trebuie să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea celor două reglementări, astfel încât să se evite retroactivitatea noului act normativ sau conflictul între norme succesive.

57. Prevederile Legii nr. 400/2002 nu cuprind dispoziții tranzitorii care să permită aplicarea automată a acestora și în cazul cererilor de reconstituire nesoluționate până la intrarea în vigoare a acesteia.

58. Principiul aplicării imediate a legii civile noi vizează faptele juridice și efectele în curs de producere. În cauză, acesta trebuie circumscris și corelat cu respectarea principiului disponibilității. Cu alte cuvinte, văzând că reconstituirea dreptului de proprietate are loc „la cerere” și în limitele pretențiilor din această cerere, aplicarea dispozițiilor legale noi va avea loc „la cerere”, cu respectarea simetriei corespunzătoare, fiind hotărâtor a stabili dacă petenta s-a prevalat, în fața comisiilor de fond funciar, de noile dispoziții legale.

59. Unitatea de cult petentă avea posibilitatea să invoce, deci, după intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 400/2002, ca temei de drept, prevederile art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000, care, în acest caz, văzând nesoluționarea cererii sale de reconstituire până la acel moment, ar fi fost analizate, în mod suplimentar, în favoarea sa, alături de prevederile art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000. Este vorba de un demers facil de realizat, constând într-o cerere precizatoare ulterioară, conform modificărilor legale intervenite, toate persoanele având obligația de a cunoaște intrarea lor în vigoare (*nemo censetur ignorare legem*).

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept

60. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, au fost depuse de către părți următoarele puncte de vedere:

61. *Apelanta-pârâtă*, unitatea de cult, a apreciat că în cauza de față nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării

Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

62. În acest sens, a arătat că sesizarea nu privește o chestiune de drept în accepțiunea art. 519 din Codul de procedură civilă, ci o solicitare de aplicare a normelor legale situației de fapt deduse judecării. Mai mult, chestiunile de drept cu a căror interpretare a fost investită instanța supremă nu au caracter veritabil, normele de drept fiind complete, clare și concise.

63. Interpretarea dispozițiilor art. 29 alin. (2) și alin. (31) din Legea nr. 1/2000 nu prezintă nicio dificultate, fiind exprimate în mod clar și concis de către legiuitor, iar răspunsul la întrebările instanței de trimitere se regăsește chiar în cuprinsul acestor norme, nefiind nevoie de intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a interpreta aceste dispoziții legale. De altfel, nici instanța de trimitere nu a sesizat dificultăți de interpretare în ceea ce privește aceste norme în mod independent, ci a solicitat interpretarea acestor norme prin raportare la alte dispoziții legale, la principiile de drept, la circumstanțele particulare ale speței și prin aplicarea regulilor de interpretare, solicitare care este inadmisibilă.

64. Totodată, apelanta-pârâtă a apreciat că pretensele chestiuni de drept a căror interpretare se solicită nu prezintă caracter de noutate, dat fiind că dispozițiile art. 29 alin. (2) și alin. (31) din Legea nr. 1/2000 au făcut obiectul a numeroase interpretări doctrinare și există deja jurisprudență prin care instanțele au făcut aplicarea acestor texte de lege. De asemenea, chestiunile de drept circumstanțiate prezentei cauze au fost deja interpretate și aplicate în mod unitar, prin cauze soluționate în mod definitiv, existând o practică judiciară constantă la nivelul Tribunalului Suceava.

65. Apelanta-pârâtă a considerat că nu este îndeplinită nici condiția de admisibilitate referitoare la legătura dintre chestiunile de drept a căror interpretare se solicită și fondul cauzei aflate în curs de judecată, având în vedere că instanța de trimitere a fost investită cu soluționarea unei acțiuni având ca obiect constatarea existenței sau inexistenței puterii de lucru judecat a unei alte decizii, nefiind relevantă pentru soluționarea pe fond a litigiului interpretarea dispozițiilor de drept ce fac obiectul prezentei sesizări. S-a menționat și că problema de drept privind interpretarea dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, respectiv diferența dintre proprietar deplin și proprietar util, nu a făcut obiectul analizei primei instanțe și, totodată, nu constituie motiv de apel.

66. *Intimata-reclamantă* Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, prin Direcția Silvică Suceava, a apreciat că primirea concluziilor din raport cu privire la inadmisibilitate este contrară scopului declarat al legii.

67. S-a arătat că problemele de drept sesizate depășesc posibilitățile de lămurire ale instanței de trimitere și au potențial de a determina practică judiciară contradictorie.

68. Aceste chestiuni de drept prezintă caracter de noutate, în sensul că nu și-au găsit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și sunt de interes general, fiindcă fondul forestier este bun de interes național, conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. 26/1996.

69. *Intimata-reclamantă* a apreciat că concluziile raportului sunt contrare realității juridice, așa cum rezultă din punctele de vedere transmise de instanțele naționale și care demonstrează că interpretarea neunitară nu vizează practica judiciară a Tribunalului Suceava, ci de la nivelul întregii țări.

70. S-a mai arătat că sesizarea nu are în vedere ipoteze legale și nici Legea nr. 1/2000 în ansamblu, ci texte de lege bine determinate în aplicabilitatea lor, inclusiv a Convenției pentru

apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care au creat și creează o problemă de drept reală.

71. La data de 16 septembrie 2019, cu depășirea termenului prevăzut de art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, a fost înregistrată la dosar o completare a punctului de vedere formulat de intimata-reclamantă.

VI. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

72. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, instanțele naționale au transmis hotărârile judecătorești identificate ca fiind relevante pentru chestiunile de drept ce fac obiectul analizei în prezenta cauză, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de către judecători, din răspunsurile comunicate rezultând următoarele aspecte:

73. Marea majoritate a curților de apel au învederat că nu s-a identificat practică judiciară la instanțele aflate în circumscripțiile teritoriale ale acestora. Doar la nivelul Curții de Apel Cluj, Curții de Apel Iași și al Curții de Apel Suceava au fost identificate hotărâri judecătorești prin care a fost analizată cazuistica ce face obiectul sesizării.

74. Din punctele de vedere teoretice exprimate de colectivele de judecători, precum și din practica judiciară identificată au rezultat următoarele aspecte:

75. Cu privire la prima chestiune din sesizare, în opinia majoritară s-a apreciat că, în interpretarea dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, dovada dreptului de proprietate se face în condițiile art. 6 alin. (1) din aceeași lege. S-a arătat că, în această materie, nici principiul bunei-credințe și nici folosința faptică nu dovedesc dreptul de proprietate din perspectiva legislației interne și a prevederilor art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Într-o opinie minoritară, s-a considerat că îndreptățirea la reconstituire, în situația dată, poate rezulta din perspectiva art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție și din aplicarea principiului bunei-credințe, în situația culpei comisiilor de fond funciar cu ocazia emiterii titlului de proprietate și trecerea a 13 ani de la data emiterii titlului de proprietate până la formularea acțiunii în constatarea nulității absolute a acestuia.

76. Referitor la cea de-a doua chestiune, opinia majoritară a fost că prevederile art. 29 alin. (31) din Legea nr. 1/2000 se raportează la suprafața de teren cu vegetație forestieră ce aparține în proprietatea, înzestrarea, folosința sau administrarea unităților de cult, ca subiecte de drept individuale care au solicitat reconstituirea dreptului de proprietate.

S-a exprimat și o opinie minoritară, în sensul că aceste prevederi se referă la terenurile ce au aparținut, în aceleași modalități, cultului religios din care fac parte aceste unități de cult.

77. Opinia majoritară exprimată cu privire la cea de-a treia chestiune din sesizare este că, în temeiul dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate doar fostul proprietar, deoarece numai acesta poate face dovada dreptului de proprietate.

În opinia minoritară, s-a apreciat că este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate atât fostul proprietar, cât și titularul unui drept de folosință considerat „proprietar util”.

78. Cu privire la ultima chestiune, cea de-a patra, au fost exprimate ambele opinii, atât în sensul că prevederile art. 29 alin. (31) din Legea nr. 1/2000 nu se aplică automat, partea interesată având posibilitatea formulării unei cereri în considerarea noilor reglementări, cât și în sensul că odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 29 alin. (31) din Legea nr. 1/2000, acestea au devenit aplicabile în mod automat, în cazul cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate pendinte.

79. În jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit Adresei din 3 aprilie 2019 a Secției I civile a acestei instanțe, au fost identificate Decizia nr. 3.332 din 27 noiembrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă, la care se face referire în încheierea de sesizare, precum și Decizia nr. 2.330 din 31 mai 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția I civilă, pronunțată în Dosarul nr. 2.620/102/2010, prin care s-a reținut că „hotărârea judecătorească prin care s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate nu are caracter declarativ, petentul care a formulat plângere admisă în temeiul legilor fondului funciar fiind considerat că este beneficiarul reconstituirii de la momentul rămânerii irevocabile a hotărârii de reconstituire, iar nu de la un moment anterior. În acest sens, trebuie menționat că, în absența unei dispoziții legale exprese care să confere titularului plângerii recunoașterea dreptului de proprietate prin reconstituire asupra terenului în litigiu anterior rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, acesta dobândește dreptul la reconstituire tocmai prin efectul pronunțării hotărârii rămase irevocabile, care dobândește autoritate de lucru judecat de la acest moment”.

Nu au fost identificate cauze având ca obiect problema de drept supusă dezbaterii, litigiile în materia fondului funciar nefiind de competența materială a instanței supreme.

80. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția judiciară — Serviciul judiciar civil, prin Adresa nr. 469/C/767/III-5/2019 din 27 martie 2018, a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VII. **Jurisprudența Curții Constituționale**

81. Pot prezenta relevanță în analiza chestiunilor de drept ce fac obiectul sesizării în prezenta cauză următoarele decizii ale Curții Constituționale: Decizia nr. 676 din 17 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 127 din 17 februarie 2017; Decizia nr. 618 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 27 ianuarie 2017; Decizia nr. 146 din 7 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 2 aprilie 2013; Decizia nr. 508 din 8 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 430 din 9 iunie 2008; Decizia nr. 527 din 13 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 2 iulie 2008; Decizia nr. 193 din 28 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 26 martie 2008; Decizia nr. 1.216 din 18 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 25 ianuarie 2008.

VIII. **Raportul asupra chestiunii de drept**

82. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, impuse de art. 519 din Codul de procedură civilă.

IX. **Înalta Curte de Casație și Justiție**

83. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere exprimate de părți și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate, constată următoarele:

84. Conform art. 519 din Codul de procedură civilă: „*Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs*

în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

85. Pentru declanșarea acestui mecanism de unificare a jurisprudenței, legiuitorul, în cuprinsul textului normativ enunțat, a instituit mai multe condiții de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ, respectiv:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărui lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită să fie nouă;

— chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

86. Pentru a stabili dacă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în scopul pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este aptă să asigure îndeplinirea funcției pentru care a fost concepută — crearea unui mecanism nou pentru uniformizarea jurisprudenței care să contribuie, alături de recursul în interesul legii, la transformarea jurisprudenței interne într-una predictibilă — se impune evaluarea tuturor elementelor sesizării, adică verificarea atât a circumstanțelor care o generează, cât și a condițiilor care permit declanșarea mecanismului de interpretare, știut fiind că doar o chestiune de drept reală și care prezintă un grad sporit de dificultate poate face obiectul unei astfel de sesizări.

87. Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată, aflându-se în competența legală a unui complet de judecată al Tribunalului Suceava — Secția I civilă, titularul sesizării, investit cu soluționarea apelului, care urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, este definitivă.

88. Se constată, totodată, că este îndeplinită și condiția ca problema de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

89. Analiza celorlalte condiții de admisibilitate implică verificări privind existența unei chestiuni de drept, iar în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, făcându-se referire și la doctrină, s-a arătat constant că procedura reglementată de art. 519 din Codul de procedură civilă are în vedere o problemă de drept reală, care să privească interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege, a unei reguli cutumiare neclare, incomplete sau, după caz, incerte ori incidența unor principii generale ale dreptului al căror conținut sau a căror sferă de acțiune sunt discutabile, cu scopul împiedicării apariției unei jurisprudențe neunitare în materie.

90. Modalitatea în care este conceput să funcționeze mecanismul care generează pronunțarea unei hotărâri prealabile presupune ca respectiva chestiune de drept să nu fie ipotetică, ci să facă în mod efectiv obiectul investirii instanței de trimitere, dezlegarea dată de către instanța supremă urmând a influența soluția pe care instanța de trimitere o va pronunța în cauză.

91. În acest sens, în verificarea acestei condiții de admisibilitate este necesar a se observa obiectul acțiunii formulate de reclamant, soluția pronunțată de prima instanță și motivele de apel formulate în dosarul în care s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, ținând seama de dispozițiile art. 477 și următoarele din Codul de procedură civilă, referitoare la limitele efectului devolutiv al apelului.¹

92. De asemenea, întrebarea formulată în cadrul procedurii prealabile trebuie să vizeze o chestiune de drept determinată, pentru ca soluția dată în această procedură să aibă în vedere numai chestiunea respectivă, iar nu întreaga problematică a textului de lege indicat în sesizare. Instanța supremă nu poate fi investită, în cadrul acestei proceduri, chiar cu interpretarea și aplicarea legii în scopul soluționării cauzei respective, atribut ce intră și trebuie să rămână în sfera de competență a instanței de judecată.²

93. Aceasta întrucât identificarea normelor legale incidente și interpretarea acestora în vederea aplicării într-o anumită cauză, folosind metodele specifice de interpretare a normelor juridice, sunt în competența judecătorului care soluționează litigiul, căruia îi revine obligația de a judeca direct și efectiv, cu respectarea dispozițiilor art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă („*Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă*”) și a dispozițiilor art. 22 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „(1) *Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile. (2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. (...)*”.

94. Verificând chestiunile de drept care fac obiectul prezentei sesizări, se constată că acestea nu se constituie în probleme de drept reale și determinate, care să privească interpretarea diferită sau contradictorie a textelor de lege enunțate.

95. Dimpotrivă, respectivele chestiuni de drept cu a căror lămurire a fost investită Înalta Curte de Casație și Justiție au ca premisă aspecte litigioase ale cauzei, care nu au fost pe deplin clarificate, situație în care, la acest moment, al sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, nu se poate aprecia în ce măsură dezlegările care ar fi date chestiunilor de drept invocate ar avea influență asupra soluției ce se va pronunța în cauza pendinte, condiție impusă de dispozițiile art. 519 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

96. Astfel, examinând conținutul cererii de chemare în judecată, se constată că reclamanta a dedus judecății o acțiune în constatarea nulității unui titlu de proprietate emis în procedura Legii nr. 18/1991 și a actelor administrative care au stat la baza emiterii acestuia, titlu al cărui titular este unitatea de cult pârâtă — Parohia Ortodoxă X, în considerarea faptului că printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă s-a stabilit că fundația Y nu a deținut în proprietate teren forestier pe raza județului, fapt care impune concluzia potrivit căreia unitatea de cult pârâtă nu era îndreptățită la reconstituire în temeiul dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000.

97. Prima instanță a admis cererea, în condițiile art. III alin. (1) lit. a) pct. (vi) din Legea nr. 169/1997, reținând, prin motivarea principală, că Parohia Ortodoxă X nu era îndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate în temeiul dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, pentru motivul că în cauză

operează prezumția de lucru judecat în raport cu considerentele Deciziei civile nr. 147/A din 13 noiembrie 2013 a Curții de Apel Cluj — Secția I civilă, rămasă irevocabilă, potrivit cărora fundația Y nu a deținut în proprietate terenuri aparținând fondului forestier în județul în care este constituită parohia.

98. Prin apelul formulat, unitatea de cult pârâtă a susținut că în cauză nu era incidentă excepția autorității de lucru judecat a Deciziei civile nr. 147/A din 13 noiembrie 2013 a Curții de Apel Cluj, pentru lipsa identității părților, obiectului și cauzei juridice, cu precizarea că terenul din titlul său de proprietate nu se identifică cu cel care a făcut obiectul acțiunii în revendicare formulate de fundația Y. Totodată, unitatea de cult pârâtă a arătat că prezumția lucrului judecat, reținută în raport cu considerentele hotărârii judecătorești menționate, a fost răsturnată prin probatoriile administrate dovedind că fundația Y a deținut în proprietate și alte terenuri forestiere decât cele care au făcut obiectul procesului de revendicare, caz în care era îndreptățită la reconstituire în baza cererii formulate în temeiul dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000.

99. În raport cu limitele investiției prin cererea de chemare în judecată și, mai apoi, prin cererea de apel, se impuneau analiza și statuarea cu prioritate de către judecătorii fondului cu privire la incidența asupra raportului juridic dedus în concret judecății a prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000.

100. Dispozițiile art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, în vigoare la data formulării cererii de reconstituire de către unitatea de cult pârâtă, respectiv 2 martie 2000, prevedeau următoarele: „*Centrele eparhiale, parohiile, schiturile, mănăstirile, constituite până la data intrării în vigoare a prezentei legi, dobândesc, prin reconstituire, suprafețe până la limita de 30 ha din fondul bisericesc al cultului căruia îi aparțin, recunoscut de lege, dacă acesta a avut în proprietate terenuri forestiere în județul în care a fost constituită parohia, schitul sau mănăstirea.*”

101. Dispozițiile art. 29 alin. (2) din lege au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2001 privind modificarea și completarea Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, precum și modificarea și completarea Legii nr. 18/1991, republicată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 29 iunie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 400/2002, în sensul următor: „*Centrele eparhiale, protoierile, mănăstirile, schiturile, parohiile, filiile, constituite până la data intrării în vigoare a prezentei legi, dobândesc, prin reconstituire, suprafețe până la limita de 30 ha din fondul bisericesc al cultului căruia îi aparțin, recunoscut de lege, dacă acesta a avut în proprietate terenuri forestiere.*”

102. În acest context, judecătorii fondului aveau a lămuri care este legătura dintre sintagma „fond bisericesc” al cultului, având înțelesul de bunuri aparținând bisericii, prevăzută de dispozițiile art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, și persoana juridică, fundația Y, în a cărei denumire există sintagma „fondul bisericesc”, având înțelesul de titular de drepturi și obligații, aspect esențial din perspectiva analizei condițiilor impuse de legiuitor pentru emiterea valabilă a titlurilor de proprietate în temeiul art. 29 alin. (2) din lege.

103. Or, chestiunile de drept care fac obiectul sesizării pornesc de la premisa prestabilită potrivit căreia legiuitorul, prin

¹ A se vedea Decizia nr. 33 din 16 noiembrie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 2 februarie 2016.

² În acest sens, Decizia nr. 16 din 23 mai 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016; Decizia nr. 31 din 15 mai 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 471 din 22 iunie 2017.

dispozițiile art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, ar fi avut în vedere bunurile aparținând fundației Y, ca subiect de drepturi și obligații. Totodată, prin modul în care sunt formulate, respectivele chestiuni de drept pun în discuție faptul că prevederile art. 29 alin. (2) din lege s-ar aplica oricăror raporturi juridice având ca obiect terenuri aparținând fondului forestier, indiferent de titularul dreptului de proprietate.

104. În condițiile în care, la momentul sesizării, aspecte litigioase ale cauzei, cum este cel menționat, nu sunt lămurite, Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate analiza și stabili care este relevanța pentru soluționarea în fond a litigiului a dezlegării chestiunilor de drept transmise, referitoare la interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, care fac trimitere la sintagma „fond bisericesc” al cultului, în înțelesul de patrimoniu al cultului căruia îi aparține unitatea pârâtă.

105. Mecanismul procedural instituit prin dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă nu poate fi utilizat de titularul sesizării pentru a obține interpretarea unor norme de drept mai înainte de tranșarea într-o manieră clară a aspectelor litigioase ale cauzei aflate pe rolul instanței de trimitere și, cu atât mai puțin, pentru lămurirea unor probleme de drept ipotetice, în considerarea diverselor aspecte litigioase ale cauzei.

106. În condițiile în care chestiunile de drept ce fac obiectul sesizării sunt bazate pe aspecte prezumtive, cum sunt și cele care fac obiectul prezentei sesizări, acestea nu au nici caracter determinat, deoarece, în realitate, ele pun în discuție o întregă problematică a textelor de lege indicate, însă nu în raport cu limitele investirii instanței prin acțiunea în constatarea nulității absolute dedusă în concret judecării ori prin motivele de apel, ci în raport cu diverse ipoteze de fapt și de drept care ar putea fi generate de evaluarea probatoriilor și de interpretarea și aplicarea textelor de lege invocate de părțile litigante.

107. Astfel, analizând pct. 1 al sesizării prin care se solicită *interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, văzând că dovada dreptului de proprietate pentru reconstituire se face conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1/2000, dacă îndreptățirea la reconstituire poate rezulta, din perspectiva prevederilor art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și din aplicarea principiului bunei-credințe, văzând culpa comisiilor de fond funciar cu ocazia emiterii titlului de proprietate și trecerea a 13 ani de la emiteria titlului de proprietate până la formularea acțiunii de constatare a nulității absolute a acestuia*, se observă că această problemă de drept nu a făcut obiectul apărărilor formulate de unitatea de cult pârâtă, nici al analizei primei instanțe și nu constituie motiv de apel.

108. Se constată, totodată, că prin chestiunea de drept de la acest punct al sesizării nu se tinde la interpretarea dispozițiilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 și nici la statuarea asupra unei eventuale incompatibilități a acestui text de lege cu dispozițiile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, cu finalitatea înlăturării lui din dreptul intern, ci se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție să evalueze dacă soluția anulării unui titlu de proprietate emis în circumstanțele particulare evidențiate în sesizare reprezintă sau nu o ingerință proporțională în dreptul la respectarea bunurilor, în sensul Convenției.

109. Or, o astfel de evaluare se poate realiza numai pe baza unei analize nemijlocite și directe de către instanțele judecătorești de drept comun, în raport cu situația particulară a fiecărei cauze,

tocmai pentru a se verifica *in concreto* păstrarea justului echilibru între interesele statului și cele ale părților litigante.

110. Această analiză nu poate fi realizată *in abstracto*, pe calea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, întrucât ar exceda competențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție și ar contraveni dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă³.

111. Cât privește chestiunea de drept expusă la pct. 3 din sesizare, prin care se solicită *interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, respectiv dacă este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate atât fostul proprietar, cât și titularul unui drept de folosință considerat „proprietar util”*, se constată că această problemă nu a făcut obiectul analizei primei instanțe și, contrar celor expuse în încheierea de sesizare, nu constituie motiv de apel. De altminteri, norma de drept a cărei lămurire se cere nu face trimitere la titularul unui drept de folosință, iar sintagma „proprietar util” este invocată de părțile litigante în contextul prezentării evoluției situației juridice a bunurilor aparținând fundației Y în diverse etape istorice.

112. Cât privește chestiunea de drept expusă la pct. 2, prin care se solicită *interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000, în sensul dacă aceste prevederi se raportează la suprafața de teren cu vegetație forestieră ce a aparținut în proprietatea, înzestrarea, folosința sau administrarea unităților de cult, ca subiecte de drept individuale care au solicitat reconstituirea dreptului de proprietate, sau la terenul ce a aparținut, în aceleași modalități, cultului religios din care acestea fac parte*, se constată următoarele:

113. Deși vizează interpretarea prevederilor alin. (3¹) al art. 29 din Legea nr. 1/2000, introdus prin dispozițiile Legii nr. 400/2002, în parte, întrebarea excedează conținutul normei de drept, care nu face referire la terenuri deținute în proprietate, ci doar la terenuri deținute în folosință/administrare sau în înzestrare.

114. Astfel, alin. (3¹), în vigoare la data emiterii titlului de proprietate, 10 septembrie 2004, prevedea următoarele: *„Structurile de cult prevăzute la alin. (2), care au avut în folosință sau în înzestrare terenuri cu destinație forestieră, dobândesc în proprietate suprafețe până la limita de 30 ha din pădurile pe care le-au avut în administrare sau în înzestrare.”*

115. Pe de altă parte, referitor la această problemă de drept, unitatea de cult pârâtă a formulat o apărare de fond subsidiară, în sensul recunoașterii valabilității titlului de proprietate din perspectiva prevederilor alin. (3¹) al art. 29 din Legea nr. 1/2000, introdus prin dispozițiile Legii nr. 400/2002, justificat de faptul că fundația Y a deținut astfel de terenuri în folosință sau administrare, apărare reiterată ca motiv de apel.

116. Această apărare nu a fost primită de prima instanță, care a reținut, printr-o motivare subsidiară, că dispozițiile art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000, deși prevăd un caz de reconstituire a dreptului de proprietate, nu pot fi aplicate raportului juridic dedus judecării, în lipsa probelor și a vreunei cereri de reconstituire care să ateste faptul că unitatea de cult pârâtă ar fi deținut în folosință, în înzestrare ori în administrare teren forestier de care să fi fost deposedată abuziv de stat.

117. Problema necesității formulării sau nu a unei noi cereri de reconstituire întemeiate pe dispozițiile art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000 se regăsește la pct. 4 al sesizării, prin care se solicită *interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000, respectiv dacă aceste prevederi se aplică*

³ A se vedea și Decizia nr. 1 din 16 ianuarie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 29 martie 2012.

„automat” și cererilor de reconstituire formulate anterior intrării în vigoare a acestor prevederi, văzând că hotărârea de reconstituire a dreptului de proprietate a comisiei județene de fond funciar a fost emisă după intrarea în vigoare a acestor dispoziții legale.

118. Se constată că problema de la pct. 4, relativă la necesitatea formulării unei cereri noi de reconstituire — întemeiate pe alin. (3¹) al art. 29 din Legea nr. 1/2000 — este prejudicială în raport cu chestiunea de drept de la pct. 2, relativă la condițiile ce s-ar impune a fi verificate în persoana titularului unei astfel de cereri.

119. Dată fiind legătura dintre chestiunile de drept de la pct. 2 și 4, se impune observarea cu prioritate a chestiunii de la pct. 4.

120. Problema de drept de la pct. 4 pune în discuție aplicarea în timp a legii civile, chestiune care însă nu face obiectul apelului și cu privire la care nu există indicii că ar fi făcut, ca motiv de ordine publică, obiectul unor dezbateri inițiate de instanța de apel.

121. Prin cererea de apel, unitatea de cult pârâtă a criticat motivarea subsidiară doar pentru contradictorialitatea considerentelor, iar cât privește mențiunea referitoare la „lipsa

vreunei cereri de reconstituire”, apelanta a susținut că această cerere există, dovada fiind titlul de proprietate emis în favoarea sa.

122. În acest caz, chestiunea de drept de la pct. 4 este ipotetică, astfel încât nu se poate aprecia dacă dezlegarea ce i s-ar da ar avea sau nu o înrâurire asupra soluției ce se va pronunța cu privire la fondul litigiului.

123. Dat fiind caracterul prejudicial al chestiunii de drept de la pct. 4 în raport cu cea de la pct. 2, rezultă că niciuna dintre cele două chestiuni nu permite dezlegări, cât timp nu se poate aprecia asupra relevanței lor pentru soluționarea în fond a cauzei aflate pe rolul instanței de trimitere, în raport cu limitele investiției prin apel.

124. În considerarea argumentelor expuse, se constată că nu este îndeplinită condiția legală privind ivirea unei chestiuni de drept reale și determinate de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată și, în consecință, față de faptul că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate care să justifice pronunțarea unei hotărâri prealabile, sesizarea va fi respinsă ca inadmisibilă.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Suceava — Secția I civilă, în Dosarul nr. 5.049/285/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, văzând că dovada dreptului de proprietate pentru reconstituire se face conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1/2000, dacă îndreptățirea la reconstituire poate rezulta, din perspectiva prevederilor art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și din aplicarea principiului bunei-credințe, văzând culpa comisiilor de fond funciar cu ocazia emiterii titlului de proprietate și trecerea a 13 ani de la emiterea titlului de proprietate până la formularea acțiunii de constatare a nulității absolute a acestuia. Se are în vedere, pe de altă parte, eventuala culpă a petentei raportat la prevederile art. 12 alin. (3) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, care nu a depus niciun act doveditor conform documentațiilor înaintate de comisiile de fond funciar, faptul că este vorba de terenuri cu vegetație forestieră, ce constituie bunuri de interes național conform prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 26/1996 — Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare, că petenta a folosit și exploatat terenul cu vegetație forestieră 13 ani până în prezent, văzând că prin acțiunea dedusă judecătii se invocă un motiv de nulitate absolută a titlului de proprietate.

2. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000, în sensul dacă aceste prevederi se raportează la suprafața de teren cu vegetație forestieră ce a aparținut în proprietatea, înzestrarea, folosința sau administrarea unităților de cult, ca subiecte de drept individuale care au solicitat reconstituirea dreptului de proprietate, sau la terenul ce a aparținut, în aceleași modalități, cultului religios din care acestea fac parte.

3. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, respectiv dacă este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate atât fostul proprietar, cât și titularul unui drept de folosință considerat «proprietar util».

4. Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 29 alin. (3¹) din Legea nr. 1/2000, respectiv dacă aceste prevederi se aplică «automat» și cererilor de reconstituire formulate anterior intrării în vigoare a acestor prevederi, văzând că hotărârea de reconstituire a dreptului de proprietate a comisiei județene de fond funciar a fost emisă după intrarea în vigoare a acestor dispoziții legale.”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 16 septembrie 2019.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
LAURA-MIHAELA IVANOVICI

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

